

Lidská práva a soudnictví - zkušební okruhy 2015

- [1.] Základní pojmy: Rozdělení základních práv dle statusů. Nositelé a adresáti základních práv. Základní výkladové principy. Princip vyváženosti práv (test proporcionality) – nejlépe na konkrétním příkladu z judikatury.
- [2.] Důvody omezení jednotlivých práv a přezkum jejich přípustnosti: konkrétní vymezení v Ústavě ČR, LZPS a Úmluvě; konkrétní důvody omezení jednotlivých práv, přezkum přípustnosti těchto omezení ÚS ČR. *Drittwirkung*. Příklady z judikatury.
- [3.] Popište základní dokumenty a orgány ochrany lidských práv na unijní úrovni. Zamyslete se nad relevantností argumentace judikaturou ESLP a dalších mezinárodních soudů před českými soudy.
- [4.] Popište základní dokumenty a orgány ochrany lidských práv na regionální (Rada Evropy) úrovni. Zamyslete se nad relevantností argumentace judikaturou ESLP a dalších mezinárodních soudů před českými soudy.
- [5.] Popište základní dokumenty a orgány ochrany lidských práv na univerzální úrovni. Zamyslete se nad relevantností argumentace judikaturou ESLP a dalších mezinárodních soudů před českými soudy.
- [6.] Mají rozhodnutí českých soudů precedenční povahu? Závaznost a formy rozhodnutí Ústavního soudu. Řešení judikatorských odklonů. Ratio decidendi a obiter dictum. Druhy a smysl disentů.
- [7.] Řízení o abstraktní a konkrétní kontrole norem: procesní postup, aktivně legitimované subjekty, pojem „právní předpis“, konstitutivní a deklaratorní účinky vyslovení protiústavnosti napadeného právního předpisu. Příklady z judikatury.
- [8.] Odklad vykonatelnosti zrušovacího nálezu v řízení o kontrole norem: vykonatelnost rozhodnutí ÚS v tomto typu řízení, účinky ex tunc vs ex nunc, závaznost rozhodnutí. Preventivní kontrola norem. Příklady z judikatury.
- [9.] Řízení o ústavní stížnosti: typy (komunální, politická strana, obecná), podmínky řízení, postup Ústavního soudu.
- [10.] Vymezení pojmů „rozhodnutí“, „opatření“ a „jiný zásah“. Důsledky rozhodnutí Ústavního soudu v řízení o ústavní stížnosti.
- [11.] Zákaz diskriminace: formy diskriminace, základní judikatura.
- [12.] Právo na život: pozitivní povinnosti státu, přípustné výjimky, vybraná judikatura. Právo nebýt mučen.
- [13.] Svoboda myšlení, svědomí a vyznání. Právní úprava církví a náboženských společností; relevantní judikatura.
- [14.] Právo na osobní svobodu (jednotlivé úpravy, důvody omezení podle Evropské úmluvy, důvody a formy omezení v českém právu a jejich legitimita). Vybraná judikatura.
- [15.] Svoboda projevu: druhy projevu, možnosti omezení, judikatura ÚS a ESLP.
- [16.] Svoboda projevu vs ochrana osobnosti: algoritmus řešení kolize těchto základních práv.

[17.] Ochrana osobnosti, osobní cti, dobré pověsti a jména: lidská důstojnost – lidské právo či základní hodnota; soukromé sféry jednotlivce (*Sphärentheorie*); omezení svéprávnosti; čest a dobré jméno vs. svoboda projevu. Příklady z judikatury.

[18.] Právo na respektování a na ochranu soukromí, obydlí a korespondence: konkrétní právní úprava v Ústavě ČR, LZPS a evropské Úmluvě a rozdíly mezi nimi; judikatorní vymezení pojmů – soukromý život, vztahy vázané na soukromý život, domov vs. obydlí; užití trestněprávních nástrojů a přípustnost omezení LP – odposlechy a sběr dat, osobní, domovní prohlídka a prohlídka jiných prostor. Příklady z judikatury.

[19.] Pojem vlastnického práva; legitimní očekávání; restituce a role ESLP při ochraně vlastnického práva.

[20.] Vlastnictví zavazuje - omezení vlastnického práva, vyvlastnění, konfiskace, regulace nájmu; daně a možnosti jejich přezkumu Ústavním soudem.

[21.] Popište základní proceduru oznamování shromáždění před českými orgány.

[22.] Limity shromažďovacího práva.

[23.] Vybraná judikatura ESLP, ÚS a NSS ke shromažďovacímu právu.

[24.] Záruky nezávislosti a nestrannosti soudního rozhodování. Kárná řízení, proces jmenování soudcem, přidělení, přeložení, apolitičnost, podjatost atp.

[25.] Právo na spravedlivý proces: vymezení pojmu plná jurisdikce, nezávislý tribunál, právo na zákonného soudce, rovnost zbraní, překvapivost a nepředvídatelnost rozhodnutí, opomenutý důkaz, porušení ústnosti a veřejnosti jednání a další záruky spravedlivého procesu. Příklady z judikatury.